

**SUVREMENI PRETHODNI KAZENI
POSTUPAK U REPUBLICI HRVATSKOJ
I EUROPI**

Šifra projekta: 066-0662530-2506

Voditelj projekta: prof. dr. sc. Davor Krapac

SUVREMENI PRETHODNI KAZNENI POSTUPAK U REPUBLICI HRVATSKOJ I EUROPI

Ustanova: Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Šifra projekta: 066-0662530-2506

Voditelj Projekta: prof. dr. sc. Davor Krapac

Suradnici: prof. dr. sc. Ante Carić

prof. dr. sc. Zlata Đurđević

prof. dr. sc. Ivo Josipović (do 1. siječnja 2010.)

doc. dr. sc. Elizabeta Ivičević Karas

mr. sc. Stjepan Gluščić

mr. sc. Matko Pajčić

PRIKAZ PROJEKTA

Prethodni kazneni postupak (PKP) je stadij europskog mješovitog kaznenog postupka u kojem se provjeravaju saznanja o počinjenom kaznenom djelu, ustanovljava počinitelj, ocjenjuje stupanj počiniteljeve krivnje potreban za odluku o pokretanju ili obustavi kaznenog progona, odlučuje o izvođenju počinitelja na raspravu pred sudom kao glavni stadij kaznenog postupka te primjenjuju mjere osiguranja nazočnosti osoba i predmeta. Strukturalno, PKP se dijeli na dvije metodičke cjeline – prvu, koju čine radnje otkrivanja podataka o kaznenom djelu i počinitelju i drugu, koju čine radnje fiksiranja i čuvanja otkrivenih podataka za potrebe kasnijeg suđenja te odlučivanje o optuženju tj. o prikladnosti izvođenja počinitelja kaznenog djela na suđenje. Funkcionalno, PKP je službenička istraga, čije se pojedine cjeline povjeravaju specijaliziranim državnim tijelima (policiji, državnom odvjetništvu, sudovima), ovisno o tome prevladava li u njihovim radnjama otkrivačka, heuristička djelatnost kaznenog djela i krivnje ili pravno definirana djelatnost zahvata državne vlasti u počiniteljeva temeljna prava i slobode. No, strukturalna i funkcionalna podjela te djelatnosti izlaže ju birokratskim slabostima, povezanim s jedne strane, s upitnom objektivnošću policije prema rezultatima izvida pod njezinim monopolom a s druge strane, s okolnostima koje državno odvjetništvo čine ovisnim od tih rezultata te s nemogućnošću počinitelja kaznenog djela da inventivne sadržaje policijskog istraživanja koristi za svoju obranu. Istraživanjem se želi provjeriti pitanje omogućava li kazneno zakonodavstvo učinkovito otkrivanje kaznenih djela i pokretanje kaznenog postupka protiv počinitelja ali i njegovo provođenje u praksi sukladno postulatima zaštite ljudskih prava, posebice načela «pravičnog postupka» koje se prema judikaturi Europskog suda za ljudska prava primjenjuje na PKP (presuda u slučaju

Murray c/a Vel. Britanije od 8. II. 1996. u § 62. navodi da se jamstva prava obrane iz čl. 6.st.3. Europske konvencije o ljudskim pravima primjenjuju «..even at the stage of the preliminary investigation into an offence by the police»). Projekt želi ispitati kvalitetu PKP s aspekta selekcijskih i sankcijskih ovlasti državnog odvjetništva, nužnosti i potpunosti policijskih izvida te njihove pravne i kriminalističke kontrole, uloge stranaka i istražnog suca te posebice zaštite žrtava kaznenih djela i međunarodne suradnje u kaznenom progonu transnacionalnog kriminaliteta.

Tijekom projekta, 15. prosinca 2008. donesen je novi Zakon o kaznenom postupku koji je 1. srpnja 2009. stupio na snagu u odnosu na kaznena djela iz nadležnosti USKOK-a, a 1. rujna ove godine trebao bi stupiti na snagu i za ostala kaznena djela. Jedna od temeljnih značajki novoga zakona jest korjenita reforma prethodnog postupka u kojemu državno odvjetništvo preuzima dominaciju. Pri tome se otvara čitav niz pitanja, poput primjerice pitanja kako tijekom prethodnog postupka osigurati nužna jamstva pravičnog postupka. Voditelj i istraživači na Projektu svojim su istraživanjima i kritičkim analizama upućivali na ključne probleme, pratili su poredbenopravne trendove i judikaturu Europskog suda za ljudska prava te su nastojali doprinijeti unapređenju postojećih zakonskih rješenja. Voditelj Projekta i istraživači objavili su značajan broj znanstvenih radova, a rezultati nekih od provedenih istraživanja izloženi su na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima. U okviru projekta istraživačica doc. dr. sc. Elizabeta Ivičević Karas dovršila i obranila doktorsku disertaciju «Načelo jednakosti oružja u praksi Europskog suda za ljudska prava i u poredbenom pravu», a u postupak obrane uskoro ulazi i disertacija posvećena suvremenom prethodnom postupku, istraživača mr. sc. Matka Pajčića.

dr. sc. Elizabeta Ivičević Karas

BIBLIOGRAFIJA VEZANA UZ PROJEKT:

Autorske knjige

1. Krapac, Davor.
Zakon o kaznenom postupku i drugi izvori hrvatskog kaznenog postupovnog prava .
Zagreb : Narodne novine, 2008. (priručnik).

Uredničke knjige

1. **Kazneno procesno pravo: Primjerovnik** / Đurđević, Zlata; Gluščić, Stjepan (ur.).
Zagreb : Narodne novine, 2010 (priručnik, 2. izdanje).

Poglavlja u knjizi

1. Carić, Ante.
Kriminalitet mladih punoljetnika u Hrvatskoj // Liber amicorum Zvonimir Šeparović / Turković, Ksenija ; Maršavelski, Aleksandar ; Roksandić-Vidlička, Sunčana (ur.).
Zagreb : Pravni fakultet u Zagrebu, 2009. Str. 7-38.
2. Krapac, Davor.
Pretpostavke za pokretanje i vođenje ustavnosudskog postupka zaštite individualnih ustavnih prava i sloboda: pravni okviri i stvarne granice (“procesnost”) hrvatskog modela ustavne tužbe // Hrvatsko ustavno sudovanje de lege lata i de lege ferenda / Barbić, Jakša (ur.).
Zagreb : Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2009. Str. 169-207.
3. Krapac, Davor.
Prethodni kazneni postupak pred međunarodnim kaznenim sudovima // Liber amicorum Zvonimir Šeparović: od kaznenog prava do viktimologije / Turković, Ksenija ; Maršavelski, Aleksandar ; Roksandić Vidlička, Sunčana (ur.).
Zagreb : Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2009. Str. 217-258.
4. Krapac, Davor.
Some Trends in Continental Criminal Procedure in Transition Countries of South-Eastern Europe // Crime, Procedure and Evidence in a Comparative and International Context Essays in honour of Professor Mirjan Damaška / Jackson, John ; Langer, Maximo ; Tillers, Peter (ur.).
Oxford and Portland, Oregon : Hart Publishing, 2008. Str. 119-142.
5. Krapac, Davor Krapac, Davor.
Presudana zahtjev stranaka u stadiju istrage u hrvatskom kaznenom postupku // Decennium Moztanicense Zbornik radova / Pavišić, Berislav (ur.).
Rijeka : Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, Biblioteka Zavoda za kaznene znanosti Mošćenice, 2008. Str. 137-150.
6. Đurđević, Zlata
Subjekti kaznenog postupka // Kazneno procesno pravo: Primjerovnik / Đurđević, Zlata; Gluščić, Stjepan (ur.), Zagreb, Narodne novine, 2010., str. 1-26
7. Đurđević, Zlata
Nadležnost sudova // Kazneno procesno pravo: Primjerovnik / Đurđević, Zlata; Gluščić, Stjepan (ur.), Zagreb, Narodne novine, 2010., str. 27-44
8. Đurđević, Zlata
Međupostupak: Optuživanje s kontrolom optužnice // Kazneno procesno pravo: Primjerovnik / Đurđević, Zlata; Gluščić, Stjepan (ur.), Zagreb, Narodne novine, 2010., str. 109-132

9. Đurđević, Zlata
Rasprava // Kazneno procesno pravo: Primjerovnik / Đurđević, Zlata; Gluščić, Stjepan (ur.), Zagreb, Narodne novine, 2010., str. 133-190
10. Đurđević, Zlata; Kos, Damir.
Optužnica i kontrola njezine ispravnosti ; Glavna rasprava // Kazneno procesno pravo: Primjerovnik / Đurđević, Zlata ; Gluščić, Stjepan (ur.). Zagreb : Narodne novine, 2007. Str. 149-252.
11. Josipović, Ivo.
3.3. Specifičnosti kaznenih postupaka za ratne zločine po stadijima kaznenog postupka 3.3.1. Predistražni postupak 3.3.2. Istraga // Ratni zločini Priručnik za praćenje suđenja / Josipović, Ivo (ur.). Osijek : Centar za mir, nenasilje i ljudska prava - Osijek, 2007. Str. 71-75.
12. Krapac, Davor.
Reforma mješovitog kaznenog postupka: potpuna zamjena procesnog modela ili preinaka prethodnog postupka u stranački oblikovano postupanje // Zbornik radova Pravnog fakulteta u Zagrebu i Pravnog fakulteta Sveučilišta "Justinijan prvi" u Skopju, posvećen prof. dr. sc. Franji Bačiću / Novoselec, Petar ; Matovski, Nikola (ur.). Zagreb, Skopje : Pravni fakultet u Zagrebu, Pravni fakultet Sveučilišta "Justinijan prvi" u Skopju, 2007. Str. 177-198.

Znanstveni radovi u drugim časopisima

1. Carić, Ante; Kustura, Ivana.
Sudovi za mladež: ustrojstvo, sastav i nadležnost prema Zakonu o sudovima za mladež. // *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*. **16** (2009.) , 2; 857-894 (članak, znanstveni).
2. Novosel, Dragan; Pajčić, Matko.
Državni odvjetnik kao gospodar novog prethodnog kaznenog postupka. // *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*. **16** (2009) , 2; 427-474 (pregledni rad, znanstveni).
3. Pajčić, Matko.
Otkrivanje informacija i dokaza između stranaka u kaznenom postupku. // *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*. **16** (2009) , 1; 61-98 (članak, znanstveni).
4. Pajčić, Matko.
Korištenje forenzičkih računalnih programa u svrhu prikupljanja dokaza za potrebe kaznenog postupka. // *Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu*. **16** (2009) , 1; 281-317 (izvorni znanstveni rad, znanstveni).
5. Ivičević Karas, Elizabeta.
Radnje i mjere procesne prisile radi pribavljanja predmeta za potrebe kaznenog postupka (novine u Prijedlogu Zakona o kaznenom

- postupku iz lipnja 2008.). // Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu. 15 (2008) , 2; 939-972 (članak, znanstveni).**
6. Josipović, Ivo.
Istražni zatvor vs. pritvor: reforma ili restauracija. // Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu. 15 (2008) , 2; 915-938 (članak, znanstveni).
 7. Tomašević, Goran; Pajčić, Matko.
Subjekti u kaznenom postupku: pravni položaj žrtve i oštećenika u novom hrvatskom kaznenom postupku. // Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu. 15 (2008) , 2; 817-858 (članak, znanstveni).
 8. Ivičević Karas, Elizabeta.
Okrivljenikovo pravo da ispituje svjedoke optužbe u stadiju istrage kao važan aspekt načela jednakosti oružja stranaka u kaznenom postupku (u povodu presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu Kovač protiv Hrvatske). // Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu. 14 (2007) ; 999-1018 (pregledni rad, znanstveni).
 9. Orlović, Ante; Pajčić, Matko.
Policijski izvidi kaznenih djela gospodarskog kriminaliteta. // Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu. 14 (2007) , 2; 695-738 (pregledni rad, znanstveni).

Ostali radovi u drugim časopisima

1. Carić, Ante.
Mlađi punoljetnici i dugotrajni zatvor: Quo vadis hrvatsko maloljetničko kazneno zakonodavstvo?. // Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu. 46 (2009.), 3/93; 507-511 (prethodno priopćenje, stručni).
2. Ljubanović, Vladimir; Kralj, Tihomir; Gluščić, Stjepan.
Dokazne radnje: novine pri utvrđivanju činjenica u prethodnom postupku. // Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu. 15 (2008) , 2; 859-878 (članak, stručni).

Radovi u zbornicima skupova bez recenzije

1. Đurđević, Zlata.
**Some issues on the European Public Prosecutor from the Croatian perspective // Ochrona interesów finansowych a przemiany instytucjonalne Unii Europejskiej / Nowak, Celina (ur.).
Varšava : OLAF, 2010. 163-184 (objavljeni rad, znanstveni).**
2. Pajčić, Matko.
Pravo okrivljenika na uvid u spis predmeta tijekom prethodnog kaznenog postupka u pravnim sustavima nekih europskih država i praksi

Europskog suda za ljudska prava // Zbornik radova I. kazenskopravne konferencije za jugovzhodno Evropo.
Ljubljana, 2010. 183-206 (predavanje, objavljeni rad).

Disertacije

1. Ivičević Karas, Elizabeta.
Le principe de l'égalité des armes en matière pénale dans la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme et en droit comparé (croate, français) / doktorska disertacija.
Paris, Zagreb: Pravni fakultet, 29.06. 2007, 357 str. Voditelj: Cartier, Marie Elisabeth; Novoselec, Petar.

Summary

MODERN PRELIMINARY CRIMINAL PROCEDURE IN THE REPUBLIC OF CROATIA AND IN EUROPE

The preliminary criminal procedure is a stage of the European mixed criminal procedure in which information about a committed criminal offence is checked, the perpetrator is established, and the extent of the perpetrator's culpability, which is needed for making a decision on instigating or suspending criminal prosecution, is assessed. In this procedure, a decision is made to bring the perpetrator to trial before the court, as the main stage of the criminal procedure, and measures are applied to ensure the presence of persons and objects. This study seeks to discover whether criminal legislation allows for the efficient detection of criminal offences and the instigation of criminal proceedings against perpetrators, but also how this is implemented in practice in conformity with the postulates of the protection of human rights, especially the principle of a fair trial. The project wishes to examine the quality of the preliminary criminal procedure from the aspect of the authorities of the state attorney in selecting and sanctioning, the necessity and comprehensiveness of police enquiries and their legal and crime control, the role of the parties and the investigating judge, and particularly the protection of the victims of crime, and international cooperation in the criminal prosecution of transnational crime.

In the course of the project, a new Criminal Procedure Act was adopted in the Republic of Croatia which is characterised by a deep reform of the preliminary procedure in which the office of the state attorney assumes a dominant role. This raises a whole range of questions, such as the question of how to ensure the necessary guarantees of a fair trial during the preliminary procedure. In their research and critical analysis, the project leader and researchers point out the key problems, they follow comparative law trends and the judicature of the European Court of Human Rights, and make efforts to help improve the legal solutions in force. The project leader and researchers have published a significant number of research papers, and the results of some of the conducted research have been presented at domestic and international scientific conferences. One doctoral thesis has been completed and defended as part of the project, and another thesis, on modern preliminary criminal procedure, is awaiting defence.